

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1923. január 3.

2. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

A törvény ereje

A törvényhozás az állam legfőbb hatósága, az állami szuverenitásnak csak önmaga által korlátozható hordozója. Amit a törvényhozás elhatároz, az az ország akarata, amit a törvényhozás tesz, az az ország cselekedete. A nemzet élő organizmusában a törvényhozás a gondolkodás és elhatározás szerve. A törvény a nemzet akarata, ami a törvényhozáson keresztül fejeződik ki. Ez adja a törvény erejének teljességét, a végrehajtó hatalom fegyvereihez ez szolgáltatja a tekintély vértjét.

Am a törvény mindaddig, amíg teremtő és rendező ereje nem nyilatkozik meg, jámbor óhajtsáknál nem több. A tömeg erejét a végrehajtó hatalom ereje szabja meg. A törvény a gondolat, a végrehajtó hatalom a kar. Ha gyöngye a kar, hiába patakanak a bővérű gondolatok, a test tétlen marad s ha beteg az agy, a kar izmai csak zűrvaros féktelenkedésben tombolhatják ki magukat. Menenius Agrippa ősi példája szerint: felbomlik a szervezet rendje, anarchiába fuladnak az államélet szabályai, ha a kar nem engedelmessékedik a főnek, a végrehajtó hatalom a törvényhozásnak.

S most mégis mit látunk? A törvény elrendeli, az alkotmány megparancsolja, hogy a magyar anyanyelvű állampolgároknak meg kell adni a választójogot. S a törvény végrehajtói anketéznek, tanácskoznak, megbeszéléseket folytatnak és haboznak abban a kérdésben, amit a törvény világosan elrendel s az alkotmány nem vitathatóan deklarál.

Ki védi itt a törvények uralmát? Ki itt a jogrend őre? Ki oltalmazza meg a törvény tekintélyét a törvényhozó szuverenitása ellen intézett támadások sorozatát ki hártja el? Megengedhető-e alkotmányos jogállamban, hogy a végrehajtó hatalom kezelői felül bírálják a törvényhozás akaratait? Minek akkor törvényhozás, ha a törvények végrehajtása a végrehajtó hatalom kezelőinek diskrecionárius jogkörébe tartozik? Ha szolgabírók, polgármesterek, alispánok sőt belügyminiszterek megakadályozhatják annak megvalósulását, amit az állam legfőbb hatósága, a legteljesebbszuverenitású törvényhozó testület az ország akaratáé, a nemzet parancsaként ki-fejezett.

Ennek az engedékenységnak, ennek a törvénytiszteletlenségnek van egy még messzibb megnyilatkozó következménye is.

A törvényhozás azt akarta, hogy a törvényhozó testületben az ország minden népe képviselve legyen. Ha azonban a törvényhozó

akarataival szemben a végrehajtó hatalom kezelőinek érdeke valósul meg, akkor az új törvényhozó testületnek összeállítása sem olyan lesz, mint ahogy azt az alkotmány a népakarat, a szuverénen megnyilatkozó nemzet követelte. Mi fog akkor tekintélyt adni a törvényhozás munkájának, mi fog méltóságot adni a törvényhozásnak, ha jogfosztás és törvénytelenség tapadna a megszületéséhez s ha csak az államot alkotó népnek, nem pedig valamennyi polgárának lenne képviselője benne? Ezt gondolják meg azok, akiknek kezében van és lelkiismeretén mulik a törvények végrehajtása. Nem lehet büntetlenül

A kormány felmondja az amerikai dollárkölcst

A Bleer-csoport nem folyósította a kölcsön második részletét

Beogradból jelentik: A Novi List közlése szerint a pénzügyminiszter azzal a tervvel foglalkozik, hogy felmondja a Bleer-csoportnak a dollárkölcsonról kötött szerződést. A Bleer-csoportnak ugyanis 25 millió dollárt kellett volna eddig kifizetnie, de csak 15 millió dollárt adott. A kormány ezzel szemben november 1-én 600.000 dollár kamatot fizetett.

bitorolni a törvényhozás munkáját, nem lehet a végrehajtó hatalmat a törvényhozó szerv ellenőrévé, cenzorává, legfelsőbb kamarájává feltolni. Akiknek az a kötelességük, hogy a törvénynek kiköveteljék az engedelmisséget, azoknak minden kötelességük közt az az első, hogy a törvénynek engedelmeskedjenek is. A törvény megrontói nem lehetnek a törvény őrei. S mi lesz az állami rendből, a társadalmi egyensúlyozottságból, az államélet stabilizálásából, ha a törvény végrehajtóival szemben keil megvédeni a törvény akaratait s ha ez a védelem hiabavalónak és meddőnek bizonyul.

A bank-konzorcium így tehát nem tett eleget vállalt kötelezettségének és így a kormány nem tartozik a szerződést továbbra is érvényesnek elismerni. A pénzügyminisztériumhoz közelállóak szerint a kormány azt is rossz néven veszi, hogy a Bleer-csoport Triestben is nagyobb beruházásokat eszközölt és ottani cégeknek is nyújtott nagyobb kölcsönöket.

Országszerte áll a harc a mandátumokért

Küzdelem a listavezetői helyekért — A pártok alkudozásai

Az egyes politikai pártokon belül a legnagyobb küzdelmek folynak a listavezetői helyekért. Nagyon sok olyan országos nevű politikus van, aki állandóan a fővárosban élve, egyetlen választói járásban sem élve olyan népszerűséget, hogy biztosan számíthatna arra, hogy mint járási jelölt bekerüljön a parlamentbe. Ezek csak mint listavezetők tudnának bekerülni a parlamentbe. De mindenütt sak a helyi aspiráns is ezekre a legbiztosabb helyekre, a kik erős konkurenciát jelentenek a pártvezetőknek.

Még egyes minisztereket is az a veszély fenyeget, hogy nem jutnak listavezetői helyekhez. Például Markovics igazságügyminiszter, akit legutóbb Hercegovinában választottak meg, erős riválist kapott az ottani radikálisok között népszerű Ivanisevics tanárban. Egy sarajevói távirat szerint az a belső harc már el is dőlt — a miniszter kárára. A boszniai radikálisok ugyanis már meg is állapodtak a listavezetők személyeire nézve. A sarajevói és trvniki kerületben Szrskics Milan erdőügyi miniszter, a bihácsi kerületben Jovanovics Vasza beogradi ügyvéd, Tuzlán Popovics Máté lelkes, Hercegovinában Ivanisevics Pero, a banyalukai kerületben pedig Pasics miniszterelnök.

Protics valószínűleg elfogadja a

kruseváci listavezetőséget, valószínű, hogy a hivatalos radikálpárt nem fog vele szemben ellenlistát felállítani.

Nagyon sok kerületben a listavezetői helyek miatt pártszakadás is lesz az eddig egységes pártokban. Így Pasics kabinetfőnöke, Popovics Velja a moravai kerületben lép fel mint listavezető, de egy odavaló ügyvéd külön radikális listát is állít fel.

A földmivespárt egyes frakciói között nagy harc lesz az egyes kerületekben, különösen Boszniában. Banjalukában az egyik listavezető Jovanovics Joca, a másik Komadivics lesz. Tuzlán a balszárny listavezetője Avramovics lesz.

A muzulmánok és a kormány között még mindig nem tisztázódott a helyzet. A Maglajlic-csoport most Sarajevóban tanácskozik Pasics feltételeiről. A muzulmánok általában optimistán ítélik meg a helyzetet és remélik, hogy még a hét folyamán létrejön a megegyezés.

A kmetpárt belépése a kormányba még mindig nyitott kérdés. Hír szerint csak Zsupanics tárcanélküli szlovén miniszter személye a megegyezés akadályja. A Novosti demontálja azt a hírt, hogy a kmetpárt Ljubljánában a kormány támogatása mellett döntött volna el-

lenkezőleg, ellenzéki pártként vesznek részt a választásokon.

A beogradi mufti hétfőn meglátogatta Pasics miniszterelnököt, akivel a radikálisok és muzulmánok Délszerbiában való együttműködéséről tárgyalt. A jelek szerint a tárgyalások eredményre fognak vezetni.

Rendelet a választások szabadságáról

Beogradból jelentik: Vujicsics belügyminiszter rendeletet dolgozott ki, amelyben az összes hatóságokat utasítani fogja a választások szabadságának és tisztaságának biztosítására. Minden törvényteleniségről és a választók terrorizálásáról a hatóságok közvetlenül a belügyminiszternek kötelesek jelentést tenni. A rendeletet a napokban fogják szétküldeni az egész országban.

A bánági szlovákok

A »Radikal« jelentése szerint a szlovák nemzetiségűek bánági vezére: dr. Micsatek sorra járja a bánati falvakat, ahol szlovákok élnek és élénk választási agitációt fejt ki. A szlovákok a Bánágban is elhatározták, hogy a választásokon önálló listával vesznek részt.

A radikális-párt kiáltóánya

már elkészült és két-három napon belül nyilvánosságra hozzák. A kiáltvány ismertetni fogja a párt eddigi működését és programot fog adni a következő parlamenti ülésszakra. Az alkotmányt illetően a felhívás szövegezése teljesen fedni fogja a kormány kiadott kommunikéjét.

A pártok esélyei Dalmáciában

Beogradból jelentik: A Tribuna a Dalmáciában folyó választási küzdelemről a következő képet rajzolja: A legnagyobb agilitást eddig a klerikálisok és a földmivespárt fejtik ki a választási agitációban, míg a horvát zajednica, a szocialisták és demokraták még passzív viselkednek. A radikálisok Északdalmáciának azokban a részeiben szervezkednek erősen, amelyek azelőtt olasz megszállás alatt voltak és a legutóbbi választásokban nem is vettek részt. Középdalmáciában a klerikálisok és a földmivespárt, Dél-dalmáciában pedig a radikálisok és demokraták között fognak megoszlan a mandátumok.

A munkáspárt

szerb karácsonykor tartja alakuló nagygyűlését Beogradban. A párt teljesen önállóan vesz részt a választásokon és 55 kerületben fog külön listát felállítani. A párt körében különösen Dél- és Északserbiában várnak nagyobb eredményeket. A régi kommunistapárti vezetők közül eddig csak Kaclerovics és Todorovics csatlakoztak a mozgalomhoz.

Az új főispán

a tisztviselők politizálására ellen

Pletikoszits András dr. programja

Január elsején a városi tisztviselők testületileg tisztelték Pletikoszits András dr. főispán polgármesternél, akit kinevezése és az ujesztendő alkalmából Tabakovits Miklós alpolgármester üdvözölt a tisztviselőkar nevében. A tisztviselők üdvözlésére Pletikoszits főispán-polgármester kifejtette munkaprogramját.

Kijelentette elsősorban, hogy új állásában is követni fogja azokat az elveket, amelyeket azelőtt polgármesteri állásában szem előtt tartott. Hangsúlyozta, hogy bizonyos tekintetben büszkeséggel és megelégedéssel tekint vissza régebbi működésének az eredményére, mert hogy az a város érdekeinek megfelelő volt, azt legjobban bizonyítja, hogy távozása után ellenségei sem támadták.

Pletikoszits főispán ezután figyelmeztette a tisztviselőket, hogy a politikai helyzetre való tekintettel a jövőben még kevésbé fogják megengedni, hogy a városi tisztviselők hivatalaikban politizáljanak, bármilyen pártot tartozzanak is.

Munkaprogramjára vonatkozólag Pletikoszits főispán-polgármester egyébként a következőket mondta a „Bácsmegeyei Napló” munkatársának:

— Programom egy szóban fejezhető ki a legjobban és ez: munka. Ma természetesen, amikor a helyzet és a körülmények úgy szólnak napról-napra változnak, nehéz előre részletesen kidolgozni a programot. Mindazt, ami a város előnyére szolgál, igyekezni fogom megvalósítani, úgy gazdasági, mint kulturális és városépítési szempontokból, amennyire azt a költségvetés megengedi. A leg-

első feladatok közé tartozik különösen az utak javítása, a színház újjáépítése és az üresen álló városi háztelkek beépítése. Sürgős volna az iskolák építése is, elsősorban a kültereken, ahol nagyon távol vannak egymástól egyes helyeken az iskolák, ezenkívül azonban a város belsejében is fogunk egy új központi iskolát létesíteni. — A tisztviselők esetleges kicseréléséről eddig még nem tárgyaltam, ebben a

kérdésben a miniszteriumnak lesz döntő szava.

Megkérdeztük Pletikoszits főispán polgármestert a választói névjegyzékek kiigazításának és a magyarak felvételének kérdésében eloglalt álláspontjára, amire nézve kijelentette, hogy nem hajlandó nyilatkozni, mert nem akarja az ebben a kérdésben tett nyilatkozat-áradatokból származó kaoszt még zavarosabbá tenni.

Meghiusult a megegyezés

a bunyevácok és a radikálisok között

A bunyevácok tovább is távol maradtak a közigazgatástól

Kedd déli számunkban jelentettük már, hogy a radikálisok és a bunyevác-sokác párt között megindult tárgyalások meghiúsultak. A bunyevácok beogradi tárgyalásai már látványosan megegyezésre vezettek és így minden kilátás megvolt arra, hogy a suboticei tárgyalások eredményeképpen a radikális-bunyevác megegyezés létre fog jönni és a bunyevác-sokác párt átveszi a városi közigazgatást.

A tárgyalások megkezdése óta azonban már tapasztalható volt, a mint egyes nyilatkozatokból is kitűnt, hogy a suboticei radikális pártvezetést nem fogadta színpadikusan a bunyevácok beogradi megegyezését és különösen a radikális-párthoz tartozó földmives-csoportba nem volt sok hajlandóság a bunyevác-sokáccal való együttműködésre.

Részben ezeknek a körülményeknek tulajdonítható, hogy a Beogradból kiküldött radikális képviselők részvételével megtartott hétfői tanácskozásokon a megegyezésre irányuló kísérletek végleg kudarcot vallottak. A tárgyalások meghiúsulásának oka részben az, hogy a bunyevácok meghallgatása előtt történt meg a főispáni és polgármesteri állás betöltése, másrészt pedig a radikálisok nem találták elegendőnek azokat a rekompenzációkat, ame-

lyekre a bunyevác-sokác párt feltételének teljesítése esetén hajlandó lett volna, a bunyevácok pedig teljesíthetetlennek tartották a radikálisoknak a pártprogram revíziójára vonatkozó követelését.

A tárgyalásokkal kapcsolatban elterjedt híreket, amelyek az új főispán lemondásáról terjedtek el, már hétfőn délben megcáfoltuk. A Bácsmegeyei Napló munkatársa ebben az ügyben kérdést intézett dr. Pletikoszits András főispán-polgármesterhez, aki kijelentette, hogy a tárgyalások folyamán a megegyezés érdekében felajánlotta, hogy polgármesteri állásáról hajlandó lemondani, miután azonban a megegyezés amugysem jött létre, ma már ez az eshetőség is tárgytalannak tekinthető. Így most már határozottan megállapítható, hogy Pletikoszits András dr. főispán-polgármester megmarad állásában.

A radikálispárt részéről nyert információk szerint a bunyevác-sokác párt követelése szerint a párt nem elégedett volna meg egyes állások rendelkezésre bocsátásával, hanem a teljes városi közigazgatás átvételét kívánta. Ezen főkövetelésen kívül a pártnak még több könnyebben teljesíthető követelése is volt, azonban a feltételek teljesítése ellenében rekompenzációképpen csak annyit ígért meg a bunyevác-sokác

párt, hogy a választási küzdelem alatt nem fogja a kormányt támadni.

A bunyevác-sokác párt vezetősége részéről pedig kijelentették a „Bácsmegeyei Napló” munkatársa előtt, hogy a tárgyalások meghiúsulásának főoka abban keresendő, hogy a pártot a tárgyalások megkezdésekor már fait accompli elé állították, a főispán-polgármesteri kinevezéssel. De a legáthidalhatatlanabb ellentét abban nyilvánult meg, hogy a radikálisok a bunyevác-sokác párt programjának gyökeres revízióját követelték, amit a bunyevácok semmiesetre se fogadhatnak el.

A radikális-bunyevác tárgyalások meghiúsulása folytán a bunyevác-sokác párt elhatározta, hogy továbbra is távol marad a városi közigazgatástól és így a suboticei város házában nem várható lényegesebb változások.

Az apatini földtagosítás

Befejezéshez közelednek az előmunkálatok

— Apatini munkatársunktól —

Megemlékezett lapunk annak idején az apatini földtagosításról, amelyet már 1914 tavaszán nemcsak tervbe vettek, de a szükséges mérnöki előmunkálatok teljes befejezését is csupán a világháború váratlan kitörése akadályozta meg. Ez év tavaszán újra felvetődött a tagosítás kérdése a gazdák körében, amelyet az ügy fontosságára való tekintettel gyors elintézésével meg is oldottak. A gazdátársadalom bizonyos rétege ridegen visszautasította a maga részéről a tagosítást és viharos gyűléseken tiltakozott ellene, később azonban sikerült őket meggyőzni annak fontosságáról.

Azóta három mérnök dolgozik szorgosan a község háza egyik termében a tagosítás előkészítésén.

Ezek az előmunkálatok most befejezésükhöz közelednek, a tagosítást most már végrehajtják s remélhető, hogy a község gazdáinak teljes

Aktivizmus, proletárság és individualizmus

Haraszi Sándor a „Bácsmegeyei Napló” karácsonyi számába egy szép, kemény és kellemetlen cikket írt »Irodalom — 1922» címen, amelyben az irodalmat, a művészeteket két nagy csoportra osztja: öregekre és fiatalokra, individualistákra és kollektív érzésűekre, haldoklóra és holnap-ígéretesekre, a burzsoa ideológia védőire a proletariatus forradalmi törekvéseivel egyirányú harcosokra. A cikk ügyes és híves szerzője, egy szívtelen, kegyetlen, mozdulattal elsöpör és eltemet minden eddig élő »burzsoa» művészetet és az aktivista művészet diadalmas buzaszemélt látja már kikelni a hullaszaga világ romjaiból.

Az aktivizmus és dadaizmus lényegén vagy szükségességén annál kevésbé óhajtok vitatkozni, mert magam is érzem, hogy kell fejlődni, keresni, törvényeket dönteni, hagyományokat rombolni. Csupán a fenti igaztalan, hibás mértékkel mért felosztáshoz szeretnék hozzászólni.

A művészet eddig csakugyan a kevesek, ha nem is csupán egy osztály, művészete volt. Az alacsony, elnyomott, bámész tömegnek nem tetszett Michelangelo vagy Rembrandt (ha véletlenül hozzájuk juthatott), a proletariatus nem élvezi Beethoven zenéjét és nem becsüli sokra Flaubert-t vagy Dosztojevszkit. Az alkotók nem gondoltak anaifabétákkal, tompa, bárgyu tömegekkel, Giordano Bruno büszkén odairja a »De mubris idearum»-nak eljére: »non Vos, sed Doctos querit opus.» Nem nektek, hanem a tanultaknak szól ez a mű. Természetes, hogy ezeknek a művészeknek és íróknak nem voltak nagyszámu megértői. Ez nem volt helyes s ez ma sincsen jól s lehet, hogy mindezért a tirannizmus, a feudalizmus vagy a kapitalizmus rendszere a hibás, de azért nem lá-

tom jogosnak a »kapitalista művészet» elnevezést. Hiszen akkor is megvolt már a l'art pour l'art művészet, amikor még nem volt szöveg és nem volt kapitalizmus. Aztán még azért, mert egy gyári munkás ásitozik Anatole France könyve mellett, mert egy kommunard felgyújtja a Louvre könyvtárát, mert egy forradalomban fosztogató porleány kötetnyt varr magának Rubens vásznából s mert ezért a kapitalizmus a hibás, nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy Anatole France a Louvre 80.000 kötetének szerzője és Rubens kapitalista művész és alkotó kapitalista művész. Ez sohasem durva és otrombán hibás következtetés.

Haraszi Sándor azt írja továbbá, hogy a burzsuj írókat a kapitalizmus vezényli s távol állnak a proletárság problémáitól. Ez sehogyan sem áll, hiszen az írók állandóan összeütközésbe kerülnek a társadalmi résszel, az állammal, a törvénnyel. Hirtelen például hozom fel Petőfit, Shelleyt, Heinét, Rolandot, Strindberget, Gorkijt, Adyt, Barbusset. Ezeket csak nem vezényelte a kapitalizmus? És nem tudom nem-e Zola, Ady, Hamsun, Barbusse, Tolsztoj, Gorkij, Sinclair és Hejersmann áll-e közelebb a proletár problémákhoz, mint Mácsa vagy Kahána Mózes gyökvonásos, fordítottbetűs zagyvaságai, melyekből értelmet vagy pláne »a munkás osztály politikai törekvéseivel egyirányú harcos világnézetet azt hiszem a legfelvilágosodottabb vasmunkás a legnagyobb elfogultsággal sem tudna kiolvasni. A magyar proletárdiktatura alatt a »Ma» költői burzsujt ordítottak mindenkiére, aki egy értelmes, alanyos és állítmányos mondatot mert leírni. Pedig a »Ma» tarka tipográfiájából, kusza különösségeiből semmi közösség nem bontakozott ki a proletársággal. Az aktivizmus új ut, mely szükséges célokhoz vezet, de ez az ut eddig közel sem egyirányú a proletárság törekvéseivel. A proletárság utja a boldoguláshoz, az

osztálykülönbségek megszüntetéséhez vezet sztrájkokon, utcai harcokon, parlamenti beszédeken, bölcséleti irányokon, szindikalizmuson, kollektívizmuson, bolsevista kísérleteken keresztül a nagy felszabaduláshoz. Az aktivizmus új rendért küzd. A cél szép, érthető és rokonszenves, de az elindulás, a küzdés módszerei és eszközei kuszák, csunya, érthetetlenek és mosolyra készítő, mítha egy szifonreniás elmebeteg viselkedését szemléljük. (Meg kell említeni, hogy Kassáknak, sőt akár Haraszi Sándornak is van néhány verse, melyek csupán furcsa, fonák formájuk miatt kerültek az aktivista alkotások közé. Valójában ezek szépek, magvasak, ölükből gondolatot és muzsikát hordozók és ezért épp annyira l'art pour l'art versek, mint Babics vagy Wordsworth költeményei. Nem állíthatom azonban, hogy ezek jobban megközelítették volna a proletárság kinjait és akarásait.) Az aktivizmus programja és az aktivista művészet között fel nem mérhető különbség van akárcsak az egyházi állam és a Krisztusi gondolat között. Ha az aktivisták továbbra is ezzel a kába módszerrel, ezzel a bizarr és haszontalan fegyvertárral indulnak az új rend felé, úgy semmit se rombolnak le és sohasem teremtik meg az új életet. Így zürös, bárgyu kuszaságba kerülnek, ahol nincs gondolat, nincs fogalom, nincs képzettség, nincs amociációs pálya, nincs emlékkép, nincs képzet, röviden: ahol nincs egyelő. Azt hiszem a proletárságnak ez sohasem lehet iránya és célja.

A másik ellenvetésem az, hogy az aktivizmus nem kollektív művészet. A kollektív érzésű művészetet egyébként is nehéz elképzelni, hiszen minden művészet lényege a szabadság, az egyén szemlélésének lehetősége. A művészet a szubjektív szemlélet — ahogy Hegel tanítja. A kereszténység például, a mely elindulásakor az egyforma szeretet és az egyenlőség tanáival minden-

esetre kollektív megmozdulás volt nem tudott kollektív művészetet fakasztani önmagából. Mikor művészi alkotásokról volt szó, kifejezetten individualista irányokat követett, az egységes, mindenütt jelenlévő isten helyett egyéneknek fömjénezett, visszatért az emberi pogány istenekhez, majd egyes szentek életét dicsőítette. Az egyént emelik ki még a felebaráti szeretet és az egyformaság gondolatának idejében is.

A kommunizmus és az individualizmus egyébként nem ellentétes fogalmak. A kommunizmus az egyén gazdasági felszabadulását kívánja és éppen az elnyomott tömegekből akar öntudatos egyéneket nevelni. Az egyén nem lehet annyira alárendelve a köznek, a hogy azt a dogmatisták és a társadalmi monisták álmodják. Igazat kell adni Arisztotelesznek, amikor Plató államáról vitatkozva azt írja, hogy az egyént inkább kell tisztelni, mint az államot. Az egyénben is van erő, nemcsak a társadalomban és ha az egyén átalakítja környezetét, úgy evvel megváltoztatja a társadalmat is. Ennélfogva a társadalom sohasem maradhat zárt kemény dogmában, halott mozdulatlanúságban, mint lezárt kriptá. A merev monizmus, a csudaszajú kollektívizmus fogalma üres elképzelés, mely éppen annyira lehetetlen, mint az egyenlőség gondolata. Vágyom és akarom, hogy az osztálykülönbségek megszűnjenek, de nem tudom elképzelni, hogy az egyéni különbségek eltörölhetők legyenek. Mindig lesznek erősek és gyengék, cselekvők és szenvedők, rajongók és közönyösek. Nem lehet egyforma agyvelőket formálni, egyforma számu, alakú, helyzetű, kémiai és energiai összetételű agysejteket teremteni s ezért sohasem lehet eltüntetni az egyéni ellentéteket, az individualizmust és az individualista művészetet. Igaz, hogy az aktivizmust mai formájában, minden betű- és számjegyzimerő iskolás gyerek művelheti, de azt hiszem ez még nem kol-

megelégedésére fogják megoldani.

A közel jövőben megkezdődik a földeknek az egyes gazdák között való kijelölése.

Bizottságok fognak alakulni a gazdák sorából és ők jelölik ki az alkalmas földbirtokrészt, természetesen a mérnöki munkák állandó figyelembevételével.

A tagosítás jogi részét végző Kolárović sombori törvényszéki bírónak nemrégiben történt tragikus halála okozott most némi kis zökkenőt a munkában, amennyiben az utódnak át kell tanulmányozni a kérdést, ami valószínűleg késedelmet fog okozni, de így is a nyár folyamán remélhetőleg befejezik a tagosítást.

Sztambulinski Suboticán

Kelebián visszatartották a bulgár miniszterelnök podgyászait

Illusztris vendége volt hétfőn, újév napján Suboticán: néhány órán át itt tartózkodott Sztambulinski bulgár miniszterelnök, aki Prágából a beogradi gyorsvonattal Suboticán át hazautazott Szófiába.

Sztambulinski csütörtökön távozott a lausannei konferenciáról, mert — amint már megírtuk, — a bulgáriai belső zavargások és a fekete blokk puccskísérletei miatt sürgősen hazahívták. Lausanneból először Prágába ment, ahol tárgyalásokat folytatott Massaryk elnökkel és Benes csehszlovák külügyminiszterrel.

Minthogy hivatalos értesítés nem jelezte Sztambulinski érkezését, a hatóságok részéről senki sem fogadta a bulgár miniszterelnököt Suboticán. A vonat itt tartózkodása alatt a miniszterelnök azonnal a táviróhivatalba sietett, ahol táviratot adott fel a magyar kormány címére, mert Kelebián a magyar vámközegek utipodgyászát visszatartották. A táviratban értesíti erről Sztambulinski a magyar külügyminisztert és kéri intervencióját, hogy a nemzetközi diplomáciai védelmi szerződés alapján csomagjait megvizsgálás nélkül azonnal továbbítsák Szófiába.

Iektiv művészet. De a kollektív művészet más formában és alakban sem látszik életképesnek. Plató és néhány noskantista elképzelése szerint is csak sápadt, halott ábrándnak látszik, vagy lerge, zavaros tervezettségnek, akár csak Tolsztoj álma a népies, keresztény művészetéről.

Mindezt azért írtam le, hogy alátámasszam ellenvetésemet, hogy az individualista művészt, még nem burzsuj művészt. Az individualizmusnak éppúgy nincs köze a kapitalizmushoz, ahogy az aktivizmusnak a kollektív érzésű művészetéhez. Itt nem lehet ilyen vaskosan és tévesen sablonizálni. Miért lenne kollektív érzésű művészet az aktivizmus? Hiszen éppen a kollektívumok, a proletár tömegek előtt ismeretlen és idegen ez a művészet! Egyébként Haraszi Sándor önmagának mond ellent, mikor azt írja, hogy az aktivizmus azért a rendért küzd, mely szabadabb teszi az embert a mai kötöttségéből. Hisz ez tiszta individualista program!

Abban teljesen egyetértek Haraszi-val, hogy a kevesek — szerinte a kapitalizmus — művészetén mindenesetre változtatni kell, mert mindenkinek joga van érezni, érteni és élvezni a szépet. A művészet megváltás, mert a művészet szabadít meg az akarat nyomasztó kényszerétől — mondja Schopenhauer. És talán leghelyesebb, ha a megoldást Nietzsche jelmondatában keressük: Nicht nur fest sollt ihr euch pflanzen, sondern hinauf. El kell tűntetni az elnyomottságot, a csordaszellemet, a rab-szolga erkölcsöket, a tömeglélek lomha, lapos sötétjét. Egyéneket kell csinálni a milliókból, fel kell emelni az elnyomottakat és nem elnyomni a feltörő egyéniségeket. Pöfléle kell vinni a tömegeket s fent a lomha, sűrű, sötét anyag felbomlik szellemmé, öntudattá, eszmévé, gondolatná, mint szennyves viz tiszta páragyöngyökké.

Pöfléle, a tökéletesebb ember felé!
Szentelky Kornél.

A bulgár miniszterelnök a vonat várakozási ideje alatt méltatlankodásának adott kifejezést a vasuti határrendőrség parancsnoka előtt. Elmondta, hogy a kelebiái vámközegeknek felmutatta diplomáciai utlevelét, amely a nemzetközi jog szerint mentesíti őt attól, hogy csomagjait megvizsgálják, amit azonban ezek nem voltak hajlandók res-

pektálni. Mivel börtöndjeinek nagy száma miatt a vizsgálat hosszú ideig tartott volna, úgy, hogy emiatt nem folytathatta volna utját ugyanazzal a vonattal, csomagjait Kelebián hagyta és távirati úton kért orvoslást a magyar kormánytól.

A távirat feladása után Sztambulinski a gyorsvonattal Beogradon és Nisen át folytatta utját Szófiába.

Felveszik a magyarokat a választói névjegyzékbe Ujabb rendelet a nemzetiségi választóknak a névjegyzékbe való kötelező felvételéről

A nemzetiségek választójoga ügyében döntő fordulat történt, a belügyminiszter újabb rendelettel utasította a vajdasági hatóságokat, hogy a névjegyzékek rendezésére január havi kiigazításnál vegyék fel az összes nemzetiségi, választójoggal bíró polgárokat is.

Mint Novisadról jelenti tudósítónk, az ottani főispáni hivatalhoz megérkezett a belügyminiszter újabb rendelete, amely

utasítja a hatóságokat, hogy a választói törvény 13-ik és a választói névjegyzékekről szóló törvény 2-ik §-a értelmében január 1-től január 31-ig hivatalból egészítsék ki a választói névjegyzékeket.

Tudósítónk a rendeletre vonatkozóan kérdést intézett Szlepeševics kerületi főispánhoz, aki a következőket mondta:

— Január 1-től január 31-ig hivatalból fel kell venni mindenkit a választói névjegyzékbe, akinek ehhez a törvény értelmében joga van, — tehát aki betöltötte 21-ik életévét, hat hónapja az illető helységben lakik s nem optált idegen állam javára.

— A felvétel módját és formásgait a törvény szabja meg.

— A felvétel, vagy annak megta-

gadása ellen felszólamlással lehet élni, amelyeket a névjegyzékkel együtt a törvényszékhez kell felterjeszteni elbírálás végett. Remélem, hogy február 15-ig a törvényszékek elintézik a felszólamlásokat.

— Azok, akiket a választói névjegyzékbe most, a kiigazítás alkalmával felvesznek, a március 18-iki választásokon már szavazhatnak.

A kiigazítás révén hozzávetőleg 3—4000-rel szaporodik a választók száma Novisadon.

Ez az egyetlen helyes és törvényes álláspont, amelyet a kerületi főispán kifejt, s amely most, az újabb miniszteri rendelet után azt hisszük általánosságban, mindenütt érvényesül. Nem hisszük, hogy a bíróságok, amelyeknek hivatása a törvény megtartása felett örködni s annak megszegését megtorolni, olyan választói névjegyzéket is el fogadnának, amelyben nincsenek felvéve az összes jogosultak.

A rendelet a kerületi főispánsághoz már megérkezett. Minthogy azonban az ilyen rendeletek fatális véletlen folytán Suboticára, Somborba, Becskerekre rendszerint későn szoktak megérkezni, kívánatos volna, ha a novisadi kerületi főispán értesítené az összes hatóságokat, hogy ez a rendelet megérkezett.

Bonyolódik a választói névjegyzékek ügye A törvényszékek egymástól eltérő álláspontja

Néhány nappal ezelőtt megírta a *Bácsmegyei Napló* egy beogradi lap alapján, hogy a választásokat ellenőrző Állami Bizottság foglalkozott a magyarok választójogának kérdésével is és a kérdés tanulmányozásával Popovics Milivoj dr. novisadi táblai alelnököt, a bizottság tagját bizta meg.

Novisadi munkatársunk ebben a kérdésben egyenesen dr. Popovics-hoz fordult, aki szintén olvasta a *Bácsmegyei Napló*-ban megjelent cikket.

Popovics dr. munkatársunk kérdésére elmondta, hogy a lap azon értesülése, hogy ő a referens abban a kérdésben, hogy a magyarokat felvegyék-e a választói névjegyzékbe, tévedésen alapszik. A választói jogosultság kérdése ugyanis nem tartozik az állami bizottság hatáskörébe. A választói jog felől a törvényszékek döntenek. Az állami bizottság ülésén valóban szóba került a nemzetiségek választójoga, de csak közvetve. A törvény szerint ugyan is az állami bizottság határozza meg a választási körzeteket és minden 800 szavazó számára egy-egy szavazóbizottságot és szavazó helyet kell kijelölni. Ha már most a nemzetiségeket is felveszik a névjegyzékbe, minthogy itt 5—600.000 emberről van szó, megegyezően annyi szavazóbizottság és szavazó helyet kell kijelölni, mint a régi névjegyzékek alapján. Az állami bizottságot tehát ebből a szempontból érdekelte a nemzetiségek választójoga.

— Ezeket a kijelöléseket a törvényszékek által hivatalból betervezett statisztikai adatok alapján

végzi a bizottság — mondotta Popovics dr. — Arról, hogy a törvényszékek milyen listákat fognak felterjeszteni, ellentétes vélemény uralkodik.

Popovics dr. szerint ennek a kérdésnek eldöntése a törvényszékek hatáskörébe tartozik, bár már egyes törvényszékek részéről és megkérdezték az Állami Bizottságot, hogy a január 5-én lezárt vagy pedig a január 31-ig kiigazított listák alapján adjanak-e statisztikai adatokat. A bizottság azonban eddig nem foglalt állást e kérdésben.

Tudósítónk ezután megkérdezte Popovics dr.-t, ismeri-e már a belügyminiszter legújabb rendeletét, a melyet lapunk más helyén ismertettünk. Popovics dr. még nem tudott róla, mire munkatársunk közölte vele a rendelet rendelkezéseit. Erre nézve Popovics dr. kijelentette, hogy a bíróságoknak joguk van a rendelet törvényszerűségét felülvizsgálni és legjobb meggyőződésük szerint bírálják azt el. E tekintetben is lehet eltérés az egyes törvényszékek felfogása között. A Vajdaságban 7 törvényszék van, amelyek esetleg nem fognak egyöntetűen eljárni.

— Szerinte a végső döntést ebben a kérdésben a törvény szerint az új parlament fogja meghoztatni, amely a választások érvényességét felülvizsgálja.

Csak az új parlament dönthet majd kompetensen abban a kérdésben, hogy a január 5-én, vagy január 31-én lezárt listák alapján kellett volna a választásokat lefolytatni.

— Egyébként az Állami Bizottság

január 6-i ülésén foglalkozni fog ezzel a kérdéssel és akkor esetleg határozni is fog ebben a kérdésben — folytatta Popovics. — Hogy mi az ő véleménye ebben a kérdésben, arra nézve Popovics dr. nem volt hajlandó nyilatkozni.

E nagyérdemű nyilatkozathoz egyelőre csak annyit akarunk megjegyezni, hogy az mindenben fedi azokat a sorainkat, melyekben kétségsébe vontuk az Állami Bizottság kompetenciáját a nemzetiségek választójoga kérdésében. Azt a véleményünket pedig továbbra is fenntartjuk, hogy a törvények alapján nem lehet kétséges, hogy a január 31-ig kiigazított listák alapján kell a választásokat levezetni.

A novisadi demokraták a nemzetiségek barátságát keresik

— Novisadi tudósítónktól —

Kedden délután a novisadi demokratapárt konferenciát tartott, amelyen a választások előkészítésének ügyével foglalkoztak. A párt elhatározta a konferencián, hogy érintkezésbe lép a novisadi kerületben lévő magyarsággal, a német párttal, szlovák párttal és dobrovoljácokkal, hogy milyen feltételek mellett volna hajlandók együttműködni a demokratákkal.

A görög keleti karácsony második napján Novisadon szélesebbkörű konferenciát tartanak, amelyen megbeszélik a politikai helyzetet és a választások körül tanúsítandó eljárást. A görögkeleti újév után Novisadon kerületi pártkonferenciája lesz a demokratapártnak, amelyen a járást kiküldöttjei is részt vesznek. Ezen fogják véglegesen megállapítani a jelöltek névsorát is.

Tanácskozás a munkaszünetről

Az év egyharmada munkaszünet

Ismerik azt az anekdotabeli számvetést, amely bebizonyítja, hogy a tanító az év 365 napja közül csak egy napon tanítana, s akkor is főigazgatói szünet van. Nem sok fáradsággal ki lehetne számítani, hogy az S. H. S. királyságban is sokkal több az ünnep, amelyen a hivatalok nem dolgoznak, az üzletek be vannak zárva, a munkások munkaszünetet «élveznek», mint ahány munkanapja van az esztendőnek.

Január statisztikája például így fest: szombaton római katolikus egyházi ünnep van, a vízkereszt napja, — nem dolgozunk, vasárnap görög keleti karácsony, különben is vasárnapi munkaszünet, hétfőn a görög keleti karácsony másodnapján szintén munkaszünetes nap van, kedden görög keleti ünnep is van s Mariora királynő születésnapja, ami munkaszünettel ünnepelem meg. Van még e hónapban három vasárnap és három külön görög keleti ünnep, úgy, hogy az elmúlt újévvel együtt ebben a hónapban tizenegy napon át szünetel a munka.

Az egész esztendőben, ha nem számítjuk a helyi hatóságok által egyszer-kétszer feltétlenül elrendelendő munkaszünetet, van összesen kilencvenhét görög keleti és római katolikus egyházi és állami ünnep. Ha még ehhez hozzászámítjuk, hogy a vallásos zsidó kereskedő és iparos vallásának három nagy ünnepe és szombati napokon nem dolgozik és nem dolgoztat, vannak olyan üzletek és ipartelepek, amelyek száznegyvenhét napon át szünetelnek részben vallásosságból, részben lojalitásból.

Van ugyan egy érvényes kormányrendelet, amely szerint vasárnapi munkaszünet csak vasárnap és három állami ünnepen tartandó, s az egyházi ünnepek megtartására

senki sem kötelezhető, azonban ezt nem respektálják. Részben a helyi hatóságok rendelnek el munkaszünetet, részben az egyes szakmákban a *lönkök és munkások közti létrejött megállapodás alapján megtartják a katolikus ünnepeket*, s mert a katolikus ünnepeket megülik, lojalitásból szünetel a munka a görög keleti ünnepeken is. Olyan napokon, amikor Beogradban vigan dolgoznak, Suboticára a munkátlanok csöndje borul. Sőt Somborban, Novisadon is nyitva vannak az üzletek, amikor Suboticán a rendőrszem lezárta a rollót és hazaküldi a piacot.

Ha munkára, termelésre nem volna szüksége az országnak, meg lehetne érteni a munkaszünetekben való ezt a tobzódást. Így azonban erre a sok munkaszünetre ráfizet elsősorban az ország, ráfizet a munkaadó, aki házbért, üzleti helyiséget, sőt igen sok esetben munkabért is fizet azokon a napokon, amikor az üzeme zárva van, s ráfizet a munkás, különösen a napszámba és óra számra dolgozó munkás, aki az év igen nagy részében semmit sem keres.

Ezek az állapotok nemcsak a kereskedőket és iparosokat, hanem a városi hatóságot is komolyan foglalkoztatják. A rendőrkapitányság szerdán délelőttre tanácskozást hívott össze, amelyen részt vesznek az ipartestület s a kereskedelmi egyesület megbízottain kívül a helybeli római katolikus és görög papság képviselői is. A tanácskozásnak az a célja, hogy megbeszéljék elsősorban azt, hogy miképp lehetne a jövő heti három napos munkaszünetet elkérteni, s megbeszéljék azt is, hogy 1923-ban melyik napokon lesz munkaszünet.

Az értekezlet bizonyára talál módot arra, hogy sem a lojalitás, sem a vallásos érzés nem kívánja az gyakori munkaszünetet s lehet ünnepeket is, ha nem szünnek meg a kenyeretadó, alkotó munka. A legmegfelelőbb volna a törvény álláspontjára helyezkedni. Vasárnap és a három elrendelt állami ünnepen legyen munkaszünet, a többi napokra nézve pedig kikíné a vallásos érzése szabja meg, hogy miképp ünnepel.

Visszaveszik az elbocsátott nemszláv munkáspénztári tisztviselőket

Ismeretes, hogy ez év augusztusában a tisztviselő-redukció címén a betegesülő pénztárak kötelékéből, különösen a Vajdaságban, tömegesen bocsátották el a nemszláv nemzetiségű tisztviselőket. Az ötlet-szerűen történt elbocsátások érthető elkeseredést keltettek az elbocsátottak között, mert az intézkedés folytán számos régi, évtizedek óta szolgáló tisztviselő vesztette el egzisztenciáját. A sérelem annál nagyobb volt, mert a létszámcsökkentés jogcíme dacára az elbocsátott tisztviselők helyett a magasabb állásokba járatlan új embereket vettek fel, a régiak közül pedig néhányat kegyelemből alacsonyabb beosztásban, lényegesen kisebb fizetés mellett, mint napidíjasokat alkalmazták.

Brkity Vojin szociáldemokrata képviselő interpellációjára most a zagrebi munkásbiztosítási központ rendeletet adott ki valamennyi munkásbiztosító pénztárhoz, amelyben megsemmisíti a sérelmes határozatot és elrendeli, hogy az elbocsátott tisztviselőket vissza kell venni állásukba.

A zagrebi központ határozata szerint azokat a nemszláv tisztviselőket, akik két év óta rendszeresített állásban vannak és az államnyelvből sikeres vizsgát tesznek, véglegesíteni kell eddigi állásukban. Azokat, akik ugyancsak két év óta vannak

végleges állásban, de nem akarnak az államnyelvből vizsgát tenni, vagy a vizsgán nem felelnek meg, szintén véglegesítik, de előbbi rangjuknál eggyel alacsonyabb rangokozatban. A zagrebi központ figyelmezteti egyben a pénztárakat, hogy az

automatica történő előléptetéseknél a nemszlávokat is elő kell léptetni, éppugy, mint a szláv tisztviselőket. Amennyiben ezt a pénztárak elmulasztanák, az érdekelt tisztviselők mellőztetésük miatt felebezhetnek a zagrebi központhoz.

A németek választójoga

A beográdi német követ a jugoszláviai németek választójoga érdekében közbenjárt a kormánytól

Beogradból jelentik: *Otto von Keller* német követ hétfőn felkereste *Nincics* külügyminisztert és a német nemzeti kisebbségek választójoga érdekében interveniált nála. Azt a kérést terjesztette a külügyminiszter elé, hogy azoknak a német nemzetiségűeknek, akik az SHS. állam javára optáltak, a békeszerződés értelmében adják meg a választójogot. *Nincics* külügyminiszter a követnek adott válaszában kijelentette, hogy a nemzeti kisebbségek választójogának kérdését a miniszteri bizottság fogja végleg szabályozni. hangsúlyozta a külügyminiszter, hogy a kormány semmiféle nehézséget nem támaszt a nemzeti kisebbségek választójogának gyakorlására.

Rövidesen a német követ intervenciója után a miniszteri bizottság ülést tartott ebben a kérdésben és ebben úgy döntött, hogy

minden állampolgárnak, aki a nemzeti kisebbségekhez tartozik és a törvény értelmében választói jogosultsággal bír, meg kell adni a választójogot és fel kell venni a választók névjegyzékébe.

Részletes utasítások kiadásával a miniszteri bizottság a belügyi minisztert bizta meg és ennek a folyamata már az a legújabb belügyi miniszteri rendelet, amelynek tartalmáról lapunk más helyen számolunk be.

Jellemző, hogy a miniszteri bizottság határozatához a legtöbb beográdi lap azt a kommentárt fűzi, hogy a nemzeti kisebbségek választójogának gyakorlása elégszoros akadályt gördít az a körülmény, hogy a törvény értelmében január 6-ig le kell zárni a választói névjegyzékeket és így nem áll már elég idő rendelkezésre a nemzeti kisebbségek felvételére.

Álhirlapírók orvtámadása a Magyar Párt ellen

Életjelt ad magáról a Bácskai Napló

Tetszett olvasni a *Bácskai Napló* keddi számát? Valószínűleg nem tetszett. Egy ravasz, furcsa kis bomba van elhelyezve az egyik cikkbe. A cikk címe: *Érdeklődtem a cionistáknál*. Ebbe van a szóbanforgó bomba becsomagolva s ha történetesen más lapban jelent volna meg és nem a kegyes hirharsonában, bizonyára felrobbant volna, bizonyára nagy zajt, nagy füstöt, nagy megütközést, nem csekély riadalmat és még érthetőbb felháborodást keltett volna. Az a szerencse, hogy a Bácskai Naplót nem olvassa senki, még azok a mérszárosok és szappankereskedők sem, a kik kilószámra megveszik. Nő, de minek cifrázzuk? A fajtisztaságával hamisítatlan igazi népies magyarságával kérkedő ujság kanócot helyezett el a Magyar Párt ellen. Persze nem nyíltan, hanem úgy suba alatt. Egy suta humoriszben történik ez, amely úgy kezdődik, hogy a fürge röppentyű félüllet hallotta, hogy megalakult a cionista zsidók pártja — megírja, hogy a Magyar Pártot a zsidók csinditák, még pedig a rossz zsidók, az igazi, jó zsidók, cionista zsidók azért nem tárgyalhatnak a Magyar Párttal, mert az zsidó ugyan, de mégsem eléggé, mert nem áll cionista alapon. Ezt a félüllet hallott szenzációt aztán féleszüen így táalja fel a *Bácskai Napló*, amely ilyen ravaszul akarja tudomásul hozni a magyaroknak, a zsidóknak és még másoknak, hogy:

a Magyar Párt nem magyar párt, mert zsidók vezetése alatt áll, hogy: a zsidók ennélfogva sétáljanak ki a Magyar Párt vezetőségéből, vagy pedig hogy:

a magyarok ne közeledjenek a Magyar Párthoz, ne tekintsek azt a magyarság politikai szervezetének, mert az nem egyéb, mint azoknak a zsidóknak a gyülekezete, akik nem akarnak még ezidőszert cionisták lenni s mert valahová csak tartoznia kell az embernek, illetve a zsidóembernek, hát átmenetileg, ideiglenesen, de már előre megváltott átszállójeggyel csendesen várakoznak az alkalmas vonatra a Magyar Párt peronján.

Egy szuszra a német pártól is megállapítja a cionisták egységét féltő, a

cionistapárt taglétszámának stagnálása miatt aggódó kegyes ujság, hogy a német párt szintén a zsidók vezetése alatt áll, tehát a német párt is — zsidópárt. Miért forgácsolódna szét a zsidók három pártra kérdi féltő gonddal és keresztényi szeretettel a Jó Szív. Lehet mondani, hogy csakugyan szívén viseli a pártokra és izekre szakított szegény zsidóság sorsát, mert egyetlen hő vágya, hő imáinak tárgya, hogy a zsidóság egyesüljön egy hatalmas pártba, vagyis a zsidó legyen egyszer már komolyan, ösztön, fenntartás nélkül minden utógondolat nélkül zsidó és ne akarjon mindenáron magyar, német vagy szerb lenni. Végül azért fohászokdik a kegyes ujság, vajha elkövetkeznék minél előbb az írás szavainak jövedelése: a Zsidók országa. Persze nem itt, a világrt sem itt, hanem valamivel messzebb: a Jordán vize mellett.

Ez a tartalma, ez a tendenciája és körülbelül — kissé értelmetlenebbül, de annál badarabban és rosszhiszeműbben — ez a megírása annak az aljas sajtómerényletnek, amelyet a *Bácskai Napló* ismeretlen kiletű álhirlapírója a zsidókon keresztül és a Magyar Párt ellen szeretett volna elkövetni. Ha nem is szabad tulságosan komolyan venni az embernek ezt a lehetetlen, bornirt eljárását, mert a *Bácskai Napló* komolyan venni akkor sem lehetne, ha törvényben parancsolnák meg ezt, — mégsem szabad csak úgy könnyedén elintézni a bagateilnk látszó ügyet.

A Magyar Párt ellen, a magyarság politikai egysége ellen irányuló minden támadást, jöjjön az bármely oldalról, már eleve a legerélyesebben vissza kell utasítania minden jóérzésű, önértetes, magyar embernek. A *Bácskai Napló* manővere, melynek célja átlátszó, igaz, hogy távol áll a magyar tömegektől, a magyar érzéstől, a magyar kulturától, a magyar kultúrától, igaz, hogy nem lap, nem szellemi termék, nem tényező, mert sajnos éppen ellenkezőleg: szegylene, botránya a magyarságnak, a magyar kulturának, az itteni magyar ujságírásnak, a nivótlanságánál, a tudatlanságánál, a rendszertelenségénél, a magyartalanságánál fogva, mégis alkal-

mas arra, hogy esetleg elégedetlenséget, félreértést, visszavonást keltsen a magát magyarnak tekintő, kulturájában és érzelmeiben magyarnak maradt, magát annak valló, a magyarságra nagy kulturális erkölcsi és anyagi értéket jelentő vajdasági zsidóságban egyrészt, másrészt pedig magában a magyarság szélesebb, de kellően nem informált tömegeiben. Alkalmas arra ez a minősíthetetlen és magyar szempontból áruháznak, öngyilkos politikának is beillő orvtámadás, pláne, ha megismétlődik és folytatódik, hogy beleplántálja a magyar tömegekbe az eddig ismeretlen felekezeti türelmetlenséget, a jóhiszemű, magyar érzéshez hű magyar zsidóságot pedig elkeserítse és távolítsa a magyar ügytől.

Igen erre alkalmas csupán és semmi egyébbe nem az olyan otromba kutmérgezés, amelyet néhány mindenáron közvéleményt gyártani akaró, mindenáron ujságot írni próbáló, hivatottság, felkészültség és tudás híján szükölködő zsidó vidéki álhirlapíró meggondolatlan-sága, könyelműsége és elvakult felekezeti szenvedélye okoz.

Az a szerencse, hogy a Bácskai Naplónak ez a türelmetlen és okatlan ágálása a nyilvánosság teljes kizárásával történik, a keresztény és zsidó magyarság talán tudomást sem vett volna az egész utálatosan buta, magyartalan és keresztényietlen eljárásról.

Petőfi ünnepek Budapesten

Impozáns keretek között ünnepelt a magyar főváros

Budapestről jelentik: Petőfi Sándor százéves születési évfordulóját impozáns keretek között ünnepelte meg a magyar főváros. Újév napján a házak mindenütt fel voltak lobogózva. Este — az ünnepek előtt — nagy tömegek vonultak föl diszes fátylós menetben az utcákon, miközben Budapest valamennyi templomában zúgtak a harangok.

A Petőfi-társaság a Zeneművészeti főiskolán tartotta meg az emlékünnepeket, amelyen megjelent József főherceg és Apponyi Albert gróf is. Az ünnepi emlékbeszédet *Pekár Gyula* mondta, aki Petőfi lelkes patriotizmusát emelte ki legfőképpen. *Móra Ferenc* ünnepi költeményt szavalt, amely után záróbeszédben *Rákosi Jenő* méltatta Petőfi jelentőségét.

A Magyar Ujságírók Egyesülete szintén megrendezte Petőfi centenáriumos ünnepélyét. A nagy számban összegyűlt ujságírók előtt *Rákosi Jenő* elnök tartott emlékbeszédet.

Az ünnepek főrése a Duna parti Petőfi szobornál zajlott le, ahol több ezer főnyi tömeg jelent meg. Az ifjusági egyesületek megbízottai emlékbeszédek kíséretében megkoszorúzták Petőfi szobrát.

Este a színházakban diszeládások voltak, melyeken szintén rengeteg ember vett részt.

Asszonyom! az régi nóta nem is kell hozzá már kőta a dallama ismert, könnyű. El is zongem ime Ön Szagos lesz az utca Arra, merre kezdi sétál, Ha! Lukics-féle parisi pudert, parfümöt és szappant használ.

Első Veliki Bečkereki szappan és gyertyagyár Lux-Párisi osztálya.

Megkezdődött a párisi jóvátételi konferencia

Amerika közvetít a tárgyalásokon — Franciaország ragaszkodik a zálogbiztosítékokhoz

A nagyhatalmak és Németország között a jóvátételi kérdésben közvetítő szerepére Amerika vállalkozott. *Buchston*, Amerika berlini nagykövete hétfőn tárgyalta Wiedtfeld washingtoni német nagykövettel. Ugy tudjuk, hogy a közvetítés eszméje közvéleményül a washingtoni kormánytól indult ki.

Párisból jelentik: A miniszterelnöki konferencia a francia minisztertanács után hétfőn délután 2 órakor kezdődött. A németek javaslatát *Bergmann* államtitkár nyújtja át. A javaslatot a német kereskedelmi, ipari és bankárvilág közreműködésével dolgozták ki. A *Matin* szerint *Bonar Law* elvileg nem ellenzi a pozitív zálogok megragadását, ha azokból veszedelmes katonai rendszabályok nem keletkeznek. A francia kormány szükségesnek látja, hogy a vámbevételek biztosítása szempontjából a Ruhr-területet katonailag megszállja. Megelégszik

azzal, hogy a nagyobb városokban szövetségi irodákat létesít. A konferencia megnyitáskor rögtön a német oszlop- és gerendaszállítási mulasztás került szóba. *Bradbury* kijelentette, hogy a jóvátételi bizottság üléséről távol marad, ha az újra mulasztást állapít meg. A szövetséges szakértők a konferencia alatt a szomszédos teremben tartózkodtak.

A francia lapok együttesen azt írják, hogy francia és angol végleges jóvátételi terv nincs. A londoni konferencia óta Franciaország terve nem változott. A moratórium elvi elhatározása esetén Franciaország ragaszkodik a német pénzügyek reorganizálásának ellenőrzéséhez. Berlinben felügyeletet kíván gyakorolni, hogy a birodalmi bank ne folyósíthassa ezentúl a kormány kincstári utalványait, a német kormány pedig az állami kiadásokat belföldi aranykölcsönrel teremtsse elő.

Bombamerénylet Radics Steván ellen

Zagrebból jelentik: Kedden délelőtt egy katonai egyenruhában levő ember bombamerényletet kísérelt meg Radics Steván, a horvát blokk vezetője ellen. A merénylet nem sikerült.

Az eset részletei a következők: Kedden déli negyed egykor egy őrmester állított be Radics Stevánnak, a horvát blokk köztársasági frakciójához tartozó vezetőjének könyvkereskedésébe és ott szerb újságokat kért. Radics Steván, aki éppen

akkor az üzletben tartózkodott, felvilágosította a katonát, hogy nála egyáltalán semmiféle újság nem kapható. Az őrmester nem elégedett meg a válasszal, hanem szóváltást provokált, majd kézigranátot rántott elő és azt Radicsra akarta hajítani.

Szándékában még idejében az üzletben levők megakadályozták, az őrmestert lefoglalták és átadták a rendőröknek. A nyomozás megindult.

Nem oszlatják fel

a nacionalista ifjúság szervezetét Szlepcsevics Milán kerületi főispán az Or. Ju. Ná-ról

— Novisadi tudósítónk jelentése —

A novisadi újságírók kedden megjelentek Szlepcsevics Milán kerületi főispánnál, aki több fontos aktuális kérdéssel nyilatkozott.

A kerületi főispánnak a választói fogra vonatkozó nyilatkozatát lapunk más helyén közöljük.

A megjelentek kérdést intéztek a kerületi főispánhoz azon elterjedt hírekre vonatkozóan, hogy az új kormány az Or. Ju. Na-t, a nacionalista ifjúság szervezetét feloszlatja.

Szlepcsevics Milán ebben az ügyben a következőket mondta:

— A volt kormány az Or. Ju. Na-nak, mint lojálisan működő szervezetnek jóváhagyta alapszabályait és működését egyáltalában nem találta kifogásolhatónak. Az új kormány semmiféle oly rendelkezést nem tett, amely arra engedne következtetni, hogy az Or. Ju. Na. feloszlatását tervezné.

— A magam részéről azt tartom, — mondotta a főispán, — hogy a törvény keretein belül működő nem-szláv szervezetek működése elé sem lehet akadályokat gördíteni, még kevésbé volna tehát helyénvaló egy hazafias szellemben működő egyesület feloszlatása.

Az egyik újságíró kérdést intézett a kerületi főispánhoz, hogy miután a suboticei főispánság és a novisadi kerületi főispánság hatásköre alá tartozik, mi lesz a suboticei főispán mostani hatásköre?

Szlepcsevics főispán azt válaszolta, hogy a suboticei főispán hatásköre meg fog felelni a polgármesteri hatáskörnek.

Korcsmai háború Palicson

Nyolc legény véres garázdálkodása

A Szilveszter-esti jókedv és mulatozás Palicson véres korcsmai verekedéssé fajult, amelynek eredménye eddig egy szolgálatot teljesítő rendőr súlyos sérülése és nyolc palicsi és ludasi legény letartóztatása.

A palicsi kis korcsmában Szilveszter-este Varga Ferenc, Barta János, Csajkás András, Kalmár József, Vig Mihály, Engi György, Lőrinc János és Rackó István palicsi és ludasi legények mulatoztak az újévet váró falusiakkal telt korcsmában. Amikor már sok volt bennük az alkohol és a jókedv is tetőpontjára ért, a legények összeszólkóztak. Az összeveszésre a lányok szolgáltattak okot, egyidőben több legény akarta ugyanazt a leányt táncbavinni. A szóváltásból hamarosan verekedés lett és a duhaj legények bicskát rántva és botokkal felgyverkezve támadt egymásnak.

A helyzet nagyon fenyegető volt, amikor a Palicson szolgálatot teljesítő rendőriőr a korcsmába érkezett és meg akarta fékezni a duhaj legényeket. Ezek azonban botjaikkal és a késekkel most már egyesült erővel a rendőriőrré törték és a verekedés hevében Varga Ferenc a fején megszúrta Petrikov Pál rendőrt. Csak erősebb rendőri készültség tudta azután a verekedőket megfékezni és bekísérni.

Bevonultak

az 1899—1902. évfolyambeli hadkötelesek

Kedden, január 2 ikán bevonultak az illetékes katonai kiegészítő parancsnokságokhoz az 1899—1902. évfolyambeli hadkötelesek, akik annak idején a volt osztrák-magyar hadseregben szolgálatot teljesítettek és akiket az átalakulás után három évvel ezelőtt megtartott utósorozás alkalmával az SHS. királyi hadseregbe is besorozták.

A most bevonultak behívása már két hónappal ezelőtt felfragszok utján megtörtént, de ezenkívül mindegyik hadköteles névre szóló behívót is kapott. A hadkötelesek közül azok, akik igazolni tudják, hogy az osztrák-magyar hadseregben legalább 12 hónapot már szolgáltak, most 5 hónapig kötelesek szolgálatot teljesíteni. Ha beigazolt régi szolgálati idejük 12 hónapnál kevesebb, az öt hónapnál annival tovább kell most bentmaradni, amennyi az egy évi szolgálati időből még hiányzik.

HIREK

— A királynő születésnapjának megünneplése. Január 9-én, kedden lesz Mária királynő születésnapja, amelyet Suboticán fényes keretek közt fognak megünnepelni. Délelőtt valamennyi felekezet templomában hálaadó istentisztelet lesz, amelyeken a tartalékos és nyugdíjas tiszték is egyenruhában tartoznak résztvenni, este pedig diszkvilágítás lesz. A házak január 9-én fellobogozandók. Az egybetörődő négy ünnepnapra való tekintettel a munkaszünet kérdésében csak szerdán fog a rendőrség végérvényesen dönteni.

— A hadügyminiszter a királynál. Beogradból jelentik: A király hosszabb kihallgatáson fogadta Pesics tábornok hadügyminisztert, aki folyó ügyekről referált.

— Két választási eljárásra osztották fel Suboticát. Beogradi jelentés szerint az állami bizottság egutóbbi ülésén elhatározta, hogy Subotica várost két választási eljárásra osztja. Az egyik járást a belváros alkotja és beletartozik az I—VIII. kör, míg a másik járásba a Subotica-hoz tartozó kültelek és tanyák alkotják.

— A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója. Beeskerek-ről jelentik: A pénzügyminisztérium értesítette a beeskereki pénzügyigazgatóságot, hogy a napokban Beeskerekre érkezik Jurjevics Váza, a novisadi tartományi pénzügyigazgatóság adóügyi referense, aki a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adókiivetését fogja végezni, a vállalatok 1917—1922. évi számadásai alapján. Jurjevics hatásköre az egész Bácságra kiterjed és Beeskerek után Pansevón és a többi bánsági községbe fog menni ugyanebben az ügyben.

— A hivatalos lapból. A Službene Novine közli a novisadi felelővitei bíróság területén működő közigye-zékről, a bírói vizsgákról a novisadi felelővitei bíróság területén, valamint ugyanezen bíróság területén működő ügyvédekről és ügyvéd jelöltekről, a novisadi államügyészség szervezetről és a novisadi felelővitei bíróság területén beavatott bírák szabadságáról szóló törvényeket.

— Novisad legőregebb asszonya meghalt. Novisadról jelentik: Özvegy Goldberger Jakabné, Novisad legőregebb asszonya, 99 éves korában meghalt.

— Kizárták a bródi vaggongyár munkásait. A bródi vaggongyár összes munkásai sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy a gyárvezetőség számításai szerint egy vagont 600 munkaóra alatt lehet összeállítani, míg a munkások szerint ehhez 1000 munkaóra kell. A gyárvezetőség az akkord-rendszert akarta behozni, a munkások erre sztrájkkal feleltek. A gyárvezetőség valamennyi sztrájkoló munkást kizárta. A munkások az osijeki kerületi munkafelügyelőség intervencióját kérték. A közbenjárás azonban nem vezetett eredményre.

— Eljegyzés. Kassovits Emil Novisad és Spitzer Anesi Soma jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Stein Mancit Debejacáról eljegyezte Spitzer József Kovácsa. (Minden külön értesítés helyett.)

Bauer Mariskát Kulpinról eljegyezte Thuró János építész Zolnyáról. (Minden külön értesítés helyett.)

— A magyarországi diplomáciai kar tisztelgése Horthy kormányzó-nál. Budapestről jelentik: A diplomáciai kar újév napján megjelent Horthy kormányzó előtt, akinek Sophia pápai nuncius az összegyűlt diplomaták nevében szerencsekívánatait fejezte ki. Az üdvözlésre Horthy kormányzó válaszolt, kijelentvén hogy boldognak érzi magát, hogy a nyugati nemzetek képviselői törődnek Magyarország népével.

— Áruforgalmi korlátozás a külföldre. A magyarországi és bajorországi áruforgalmi korlátozások folytán a suboticei vasutigazgatóság közli, hogy Budapest—Filatorigát állomásra csak élő állatok, élelmiszerek, valamint a vasut és villanytelepek részére szánt szénküldemények, Regensburgloco—Donauufer állomásra pedig csak az élőállatok, élelmiszerek, cukorrépa, tüzelőanyag, költőzködési ingóságok és műtrágya szállíthatók. A két állomásra semmi egyéb küldeményt feladni nem lehet.

— Új rend a kedvezményes vasuti jegyek kiadásánál. Beogradból jelentik: A vasutügyi minisztériumban új szabályzat készült a kedvezményes vasuti jegyekről, amely néhány napon belül érvénybe is fog lépni. A Tribuna szerint az új szabályzat szerint a diákok kedvezményes jegyeit visszavonják és ezentúl csak a közoktatásügyi minisztérium igazolására kapnak jegyeket. Az újságírók szabadjegyei tekintetében is új eljárás lesz.

— A vámhivatalok tervezett redukciója. A hivatalos lap közlése szerint a pénzügyminisztérium mellett működő pénzügyi felügyelőség kimutatást kért a vámhivatalok forgalmáról, személyzeti- és egyéb kiadásairól. A cél az, hogy azokat a vámhivatalokat, amelyeknek bevétele nem haladja túl a személyzeti és egyéb kiadását, beszüntessék. A vajdasági vámhivatalok közül esetleg az apatini vámhivatalt beszüntetik.

Ma szerdán este 8 órakor a Kereskedelmi Egyesület „Lloyd” helyiségében

Heumann Rózsa

hangverseny-
énekesnőnek

dal- és ária estélye

Jegyek Heumann Mór könyvkereskedésében

— **Popovics György** — kerületi tanfelügyelő. A közoktatásügyi miniszter az állásától felmentett dr. Gancsevics Antal tanfelügyelő helyébe Popovics György gimnáziumi tanárt, a suboticei felső kereskedelmi iskola volt igazgatóját kinevezte a tiszamenti kerület tanfelügyelőjévé. Subotica székhellyel.

— **Állatorvosi kinevezések.** A földmívelési miniszter kinevezte Szöke József sombori főállatorvost a VIII-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába, Imrely Károly kikindai főállatorvost a VIII-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába, Wiesinger Richard novisadi, Horvát Lipót alibunari, Platz Károly, odzaci, Krunusz Fülöp belacrkvai, Selinger Antal titeli, Tratner Kálmán palánkai, Örs Károly, pancsevői Somló Sámuel pancsevői, Székely Lipót, kikindai állatorvosokat, főállatorvossá, a VIII-ik fizetési osztály 4-ik fokozatába, Huszágh Sándor állatorvost a IX-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába, Zujovics Rudolf, novibecseji és Szerics Hešim becskerekai állatorvost a IX-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába.

— **Jegyzői kinevezés.** Dr. Klárity Ferenc volt becskerekai vizsgálóbíró Vljakovára községi jegyzőnek neveztek ki.

— **Eljegyzés.** Schamber Loli (Sáramajor), Heller Miklós (Becskerék) jegyesek.

— **Szilveszter-est Bajmokon.** A bajmoki iparos és kereskedő ifjuság szépen sikerült műkedvelői előadást rendezett Szilveszter estén. Színre került „A csizmadia mint kísértet.” Az előadás meglepően jó volt és fényes anyagi sikerrel végződött.

— **A jugoszláviai petroleumvállalatok fuziója.** Novisadról jelentik: Az amerikai Standard Oil Comp. jugoszláviai kirendeltsége fuzionált a S. H. S. Amerikansko Petrolsko D. D. beogradi céggel. A megegyezés folytán a Standard Oil Comp. fiókjai megszűnnek és azoknak ügyeit a S. H. S. Amerikansko Petr. D. D. fogja intézni.

— **Szilveszter-estély Malihegyesen.** Malihegyesen az Iparosok és Kereskedők Köre a Hermes-féle vendéglőben nagyszerű Szilveszter-estélyt rendezett, műsorral és táncmulatsággal egybekötve. Arzenovics Vladimir a Mignonból énekel ariákat nagy sikerrel, majd műkedvelők Follinus Aurél „Náni” című népszínművét adták elő. Minden szereplő, különösen a bájos Horel Irénke, valamint Szlivka Annuska, Mannheim Juliska, Hornyák Alajos, Rözsig Adolf, Molnár Szilveszter, Mannheim Márton, Juli Mihály, Gavlik Mihály, Páll György és Hornyák Ferenc a legjobbat nyújtotta. A rendezésért és betanításáért Havas Lászlót és feleségét illeti meg elismerés.

— **Rendőri hír.** Vasárnap délután 6 órakor Beics szabó Sokolska-utcai lakását feltörték és onnan 8000 dinár értékű ruhát loptak el. A betörés egyik tettesét Wolimann Gyula csernobikai cukorgyári munkást, aki a suboticei kórházban állt ápolás alatt, a Wilsonova utcában sikerült elfogni és a ruhákat megtalálták nála, a másik tettes elmenekült, azonban a rendőrség már a nyomában van.

— **Munkásügyi osztály Becskerek városánál.** Becskerekéről jelentik: A szociáldemokratapárt becskerekai szervezete azzal a tervvel foglalkozik, hogy a városi közgyűlés elé tervezetet nyújt be, hogy Becskereken a városnál új tanácsosi állást kreáljanak, aki a munkás-tanácsosi címet viselné és a város vezetőségénél a munkásság érdekeit képviselné.

— **Dr. Mezey István** orvos rendelését megnyitotta. Belgyógyászati rendelés. Férfi és női nemű betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. e. 8—11. és d. u. 3—5-ig. Subotica, Cara Dušana-ut. 6. (Vass Adámmal szemben.) Telefon: 69.

— **Heumann Rózsi hangversenye.** Heumann Rózsi, a kiváló dalénekesnő szerdai hangversenyére a következő pompás programot állította össze: 1. Schubert: a) Der Jüngling und der Tod, b) Nähe des Geliebten, Mozart: c) Aria »Figaro házasságából«. 2. a) S. K. Hristity: Lastavica, b) Konjovity: Povala je jela, c) Konjovity: Mehmede, sinko... 3. a) Brahms: Mädchenlied, b) Wie komm ich denn... c) Karg-Elert: Abend am Isenstein, d) Geschwind, e) Ich bin eine Harfe. 4. t) Lányi: Ne hagyj még itt... b) Szerelmem tengerében, c) Kendi molnár lánya, d) ifj. Lányi Ernő: El kellene menni 5. a) Hugo Wolf: Heb' auf dein blondes Haupt, b) In dem Schatten meiner Locken, c) Ich hab' in Penna einen Liebsten. A hangverseny este nyolc órakor kezdődik a Lloyd nagytermében.

— **A református egyház ujéve.** Ujév napján a suboticei ref. egyházközség presbitériuma Kovácsy Sándor lelkész vezetésével megjelent *Pletikoszics* András főispán-polgármesternél. Kovácsy Sándor szép szavakkal üdvözölte a főispánt az újév alkalmából, kifejezést adva azon óhajának, hogy a felekezetek közötti békés harmónia az új évben is zavartalan legyen. Ezután az egyháztanács tagjai nagybudafai Vermes Károly főgondnoknál tisztelgett.

— **A színház műsora.** Január 3-án szerdán *Polonca* Jován, a ljubljana nemzeti színház drámai hősnője vendégszerepel Strindberg tragédiájában »Az apá«-ban. Az előadást A 12. bérletben, rendes helyárakkal tartják meg. Csütörtökön *Polonca* Jován és *Alexandar Zlatkovics*, a beogradi nemzeti színház művésznének fellépésével Knobloch »Faun«-ja kerül bemutatásra B 14. bérletben. Pénteken *Molnár* Ferenc világhírű vigiátéka, »Az ördög« kerül bemutatásra A 13. bérletben, míg szombaton délután 3 órakor »A kis gróf« című nagyszerű Martos—Rényi-operett van műsoron.

— **Baranyai állapotok Bajmokon.** A következő levelet kaptuk: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Becsés lapjának egyik közelebbi száma megemlékezett a Baranyamegye egyes községeiben lábra kapott postai mizériákról. Kérem szeretettel: ne méltóztassék ilyesmikért a messzi Baranyába fáradni, tessék talán megelégedni a Subotica-hoz elég közel eső Bajmokkal is. Bajmokon ugyan van postahivatal, működik is, csak nem sok a köszönnet benne. A sok száz eset közül csak egy igazán jellemzőt említek fel: egyik itteni vállalat a címére Osijeken feladott táviratot a tizenegyedik napon kapta meg. A távirat ugyan a feladás napján elért Bajmokra, csak pihent tíz napig a bajmoki postán. A novisadi postaigazgatósághoz hetek előtt ment már ismételt panasz hasonló estek miatt, de intézkedés nem történt s így — Baranyába fogjuk képzelné magunkat. Szerkesztő Ur iránt igaz tisztelettel v. k. bajmoki előfizető. A novisadi postaigazgatóság, amely tiszteletreméltó igyekezettel törekszik arra, hogy a postaszolgálat nívós és pontos legyen, megvizsgálhatná már egyszer a bajmoki állapotokat. Bácskában ma a bajmoki postának van a legrosszabb híre.

(*) **A Népkönyha álarcos bálja.** Az egész suboticei intelligenciában lázas érdeklődést keltett az a hír, hogy az izr. Népkönyha az idén álarcos bálát tart. A rendezőség már ki is tűzte a mulatság határnapját január 16-ikára és sikerült a mulatság céljaira a Városi Színházat is megkapnia. Miután hosszú ideje nem volt ily nagyszabású álarcos dominó bál, a Népkönyha olvan sikerre számíthat, amilyenre már rég nem volt példa. A mulatságra meghívókat bocsájt ki a rendezőség és számos érdekes és újszerű ötletet tart készzen a közönség szórakoztatására.

Utlevélét 30 dinárért 24 óra alatt vízumozzuk. Szmatara, Pašičeva-utca 2. Telefon 131. Habara utazási iroda.

Halásos bünt követel. ki ruháját nem Bün és Gombos ur szabónál készítteti. Karadžičeva-utca 6. Barany-köz.

Mindenkinél többet fizet briliánsért, aranyért és ezüstért Blaha és Nyilas Subotica, Pašičeva-utca, edénytác.

Maid a Vica a Városi Színházban. Szombaton, január 6-án este 8 órai kezdettel a suboticei Műpártoló Kör új betanulással hozza színre Gábor Andor három felvonásos kitünő énekes bohózatát. A főszerepekben Sz. Farkas Teri, Pietsch Ferencné, Nagy József és Szabó Marci. Jegyek már kaphatók a kör helyiségében.

Dr. Ognjanov Szvetozár ügyvédi irodáját Cara Dušana-utca broj 6 alatt (Vass Adámmal szemben) nyitotta meg.

Petőfi-ünnepély a Városi Színházban. A suboticei Műpártoló Kör új év napján Petőfi-ünnepélyt rendezett. Az ünnepély várakozást felül sikerült. Az összes jegyeket már szombaton a kör lelkes közönsége foglalta s így az ünnepély napján csoportosan távoztak a jegyet nem kapottak a színház pénztárától. A darabban mintegy hatvan apró szereplő istenadta tehetsége a közönség tetszését annyira megragadta, hogy felvonások közt szünni nem akaró tapsal honorálta a gyermekek kitünő előadását. A darabot Singer Etuska írta ki, aki 12 éves korára való tekintettel temperamentos mozgásával és táncával egyszerre meghódította a közönséget. A gyermekek betanítását és az ünnepély rendezését a farsadságot nem kímélő Pietsch Ferencné urnőnek köszönhetjük.

Suboticán az egydéli hely, ahol elsőrendű orosz zenekar játszik. Minden este teljes zenekar Fierst István éttermében. Vasár- és ünnepnap egész éjjel nyitva.

Hol lehet olcsón és jól étkezni? A Fierst-étteremben 1600 koronától van abonama.

Értesítés. Dr. Herman Károly rendelőse belbetegek részére Rudics-ut. 2. Telefon 734. Rendelés d. e. 8—11, d. u. 2—5-ig. Modernül felszerelt röntgenlaboratórium. Atvilágítások, felvételek, thérapia.

TÖZSDE

Novisadi terménytőzsde, január 2. A mai tőzsdén szilárd irányzat mellett 119 vaggon áru kelt el. A mai árak: Tengeri száritott 292.50, csöves 175, új tengeri 225. Buza 467, korpa 170 dinár.

Beograd, január 2. *Zárlat:* Páris 676, London 431, Milánó 474, Genf 1770, Newyork 92.75—93, Berlin 1.30, Prága 2.95, Szaloniki 1.07, Bécs 013.35, Bukarest 53.75, Budapest 3.92—3.95, Szófia 63, Holland 37.30.

Zürich, január 2. *Zárlat:* Berlin 0072.50 (00.73.75), Hollandia 209.20 (209.50), Newyork 528.25 (528.25), London 24.50 (24.50), Páris 39.20 (38.55), Milánó 27.05 (26.80), Prága 16.45 (16.50), Budapest 0.21.75 (021.75). **Beograd 5.50 (5.50),** Bukarest 3.10 (3.10), Varsó 00.3 (0.03), Bécs 000.75 000.76 (000.75 000.76).

Budapest, január 2. *Zárlat:* A devizaközpont jegyzései: Dinár 23.75—25.25, Lei 13.25, Francia frank 170, Szokol 73, Leva 16.

Hirdetmény.

Az Angol-Magyar Bank Részvénytársaság Budapest alaptőkéjét 30 millió koronáról 345 millió koronára emeli fel. Minden két darab régi részvény alapján egy darab újkibocsátású részvény vehető át darabonként 1400 korona nettó árfolyamon. Az elővételi jog 1923. évi január hó 3-tól január hó 10-ig gyakorolható.

A részvényeknek Budapestre való küldésével kapcsolatos költségek megkímélése végett a részvények az elővételi jog gyakorlása céljából a fent közölt határidőn belül a bank suboticei fiókjánál is bemutatathatók, ahol az újkibocsátású részvényekért járó összeg is befizethető.

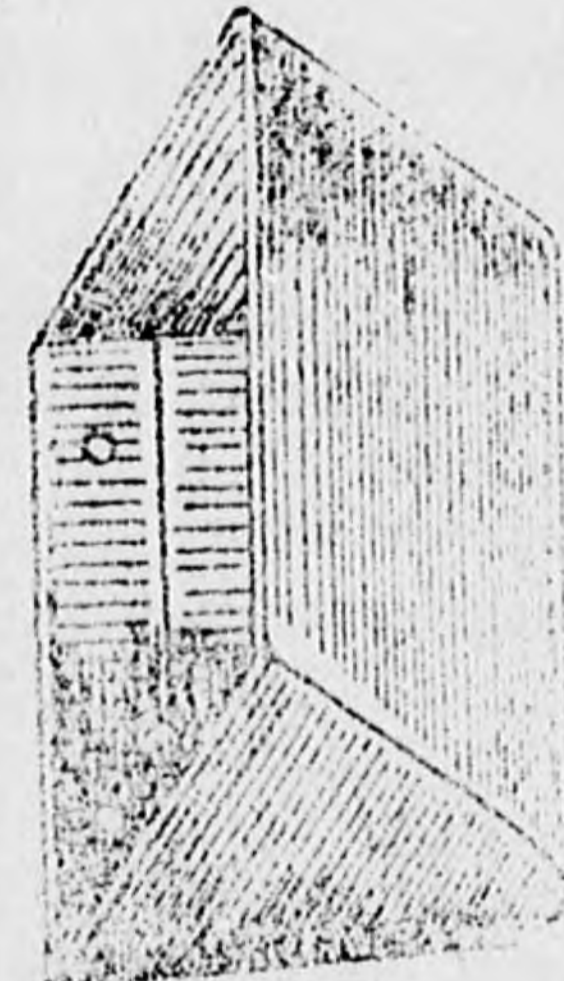
Subotica, 1923 január hó 2-án.

Az Angol-Magyar Bank R.T. suboticei fiókja

Subotica, Kralja Aleksandra-utca 4

(*) **I. M. Ovadia** beogradi ügyvéd, telefon 1548. Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbül, magyarul és németül. 3748

TÖMEGGYÁRTÁS!

ELEVATOR SERLEGER

AZ ÖSSZES MERETEKBEN.

Gabonaneműek (buza, rozs, árpa), liszt, ércék, szén, salak, homok, agyag stb. emelésére.

„IRIS” Fém- és Pléháruipar
Ing. Faith Ferenc

NOVISAD, a temerini kapunál, a csatornán túl.

TELEFON: 35.

TÖMEGGYÁRTÁS!

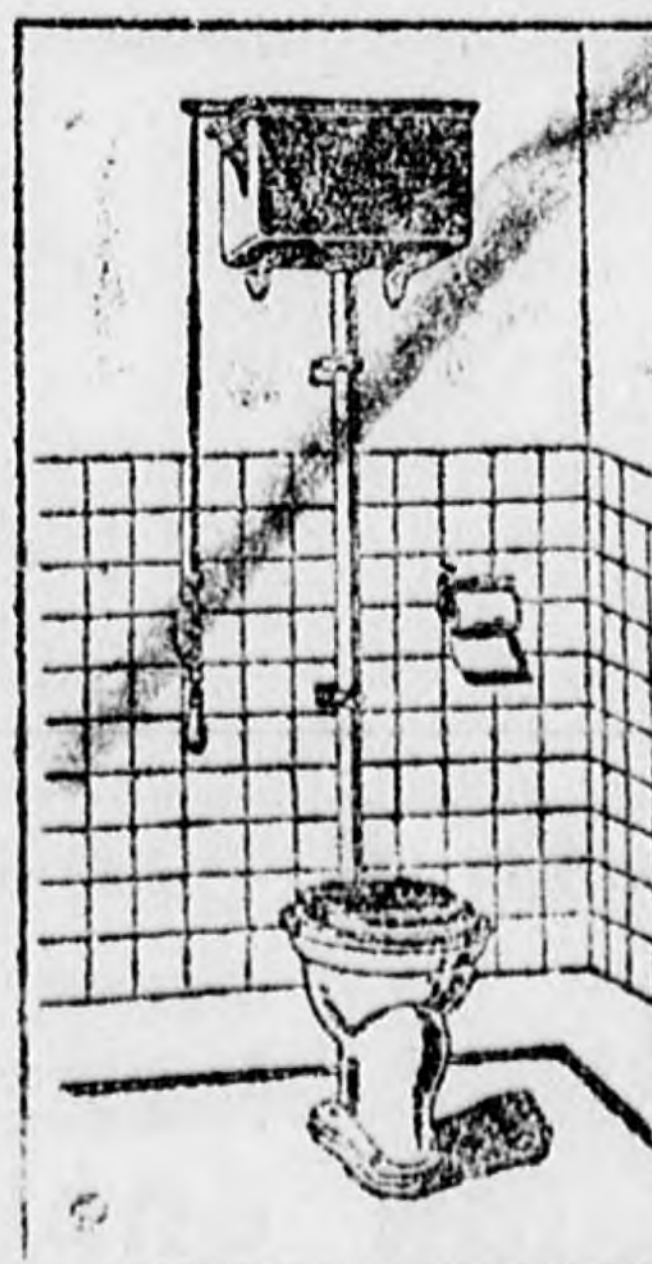
FISCHER TESTVÉREK NOVISAD

TELEFON 224 - MŰSZAKI NAGYKERESKEDESE - TELEFON 224.

Postatakarék-számla 46307

Sürgőnycim: FISCHEREK

Villany-felszerelési cikkek, dynamók, motorok, vízvezetési és gőzfűtési anyagok nagy raktára, fürdőszobák, angol klosettok viz- és csatornázási csövek és idomok, valamint ólomlemez és csövek. Továbbá mindenféle Garvens-szivattyúk nagyraktára

Vállal viz- és csatornázási vezeték, melegviz, fürdőszoba angol klosett és szivattyúk felszerelését, villanyvilágítási és erőátviteli, valamint minden e szakmába vágó összes javításokst — Áránálattal díjtalanul és készséggel szolgálunk

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Kijelentjük, hogy fiunkért, Bika Pájóért semminemű felelősséget nem vállalunk, adósságait nem fizetjük — ezért is figyelmeztünk mindenkit, hogy nevezettnek ne hitellezen.

Sombor, 1922. december 29.

Gjura i Milica Bikar

Filip Buzas kr. sudski izvršitelj u Subotici.
Izvrš. br. 499/1922.

Dražbena objava.

Potpisani kr. sudski izvršitelj na osnovu §. 102 zak. čl. LX iz 1881 objavljuje, da će usled odluke broj 3145/1921 subotičkog sras. odeljenja a na korist ovrhovodioca odova Franji Vaš, pristupana po advokatu dru Antunu Vaš iz Subotice, tražiti namirenje tražbine od Kr. 1200 i prip. profita na javnoj dražbi pokretnine opisane u zapisniku, s tim da od broj Ga. 48/8/1922 i procentne sa Kr. 1300 poimence: bačva, vino i pokućstvo.

Dražba će se držati dana 6. januara 1923 na 9. sati u III. krugu Beograd ki put kbr. 115.

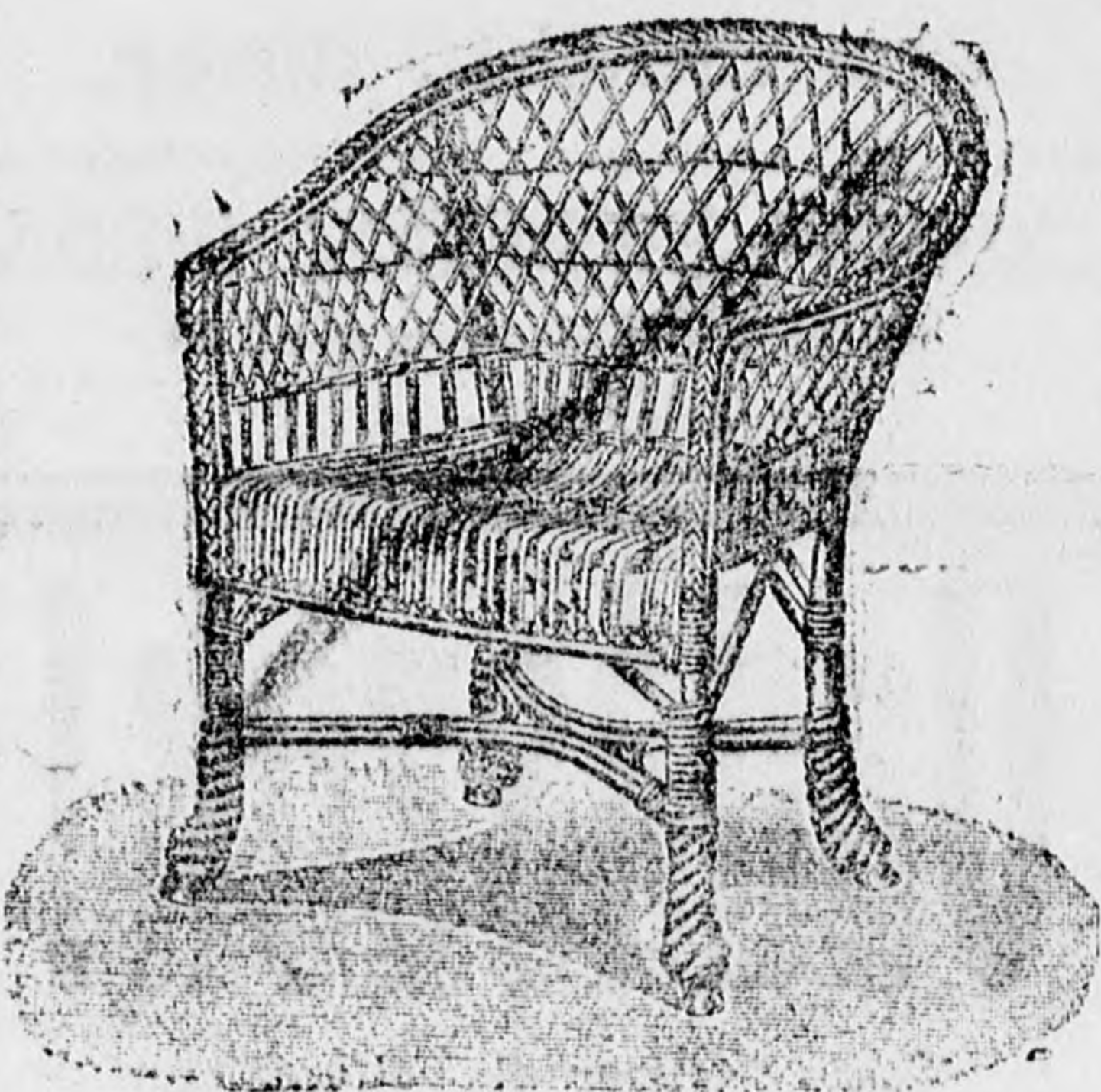
Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preneti kupljeni stvar. (§. §. 10. i 108 z. čl. LX. — 1881).

Subotica, dne. 23. decembra 1922.

Filip Buzas

kr. sudski izvršitelj.

Keszler Péter
nád- és kosáráru gyár
Apatin.

Kerti butorok, kosarak, gyermek-kocsik és nád butorkészletek.

Szállítás az ország minden részébe és a külföldre is.

SZILVALEKVÁR

kiváló minőségben kapható nagyban és kicsinyben rendkívül olcsó áron

DRAG L. JOVANOVIĆ

Iiszt- és élelmiszerkereskedése Subotica
Čera Dusana ulica 8. 9127

Rendszeres összeköttetés

Brémából Southampton és Cherbourgon át New-Yorkba az United States Lines pompásan berendezett amerikai kormányhajóival.

Legközelebbi indulások:

President Roosevelt . . . Január 17. Február 28.
Amerika . . . Február 7. Április 11.
President Harding . . . Február 14. Március 21.
George Washington . . . Február 21. Március 28.

Kérje a 143. számú vitorlaügylet.

UNITED STATES LINES

Beograd

Travnička-ulica 1.
és minden nagyobb utazási iroda.

Amerikai csikóárverés.

Ménesem csökkentése miatt néhány

amerikai csikót
anyagancát

ügetőt, valamint több
félvér amerikai csikót

szabadkézből árverésen 1923. január 6-án
d. e. 10 órakor Stari-Becejen, a Gerber-
sörgyár udvarán eladunk.

Eladó

Kaszinó, szálloda (emeletes), kávéház, színház és nagy táncteremmel, 12 vendégszobával, vendéglős lakás szükséges mellékhelyiségekkel, kocsibeszállóval, teljes berendezéssel

Bačka Topolán (járási székhely)
Bővebb felvilágosítást nyújt

Juhász Gábor Bačka-Topola.

Munkaképes urakat

keresünk, akik megfelelő garanciával vagy esetleg valamelyes tőkével rendelkeznek, egy Beogradban alakítandó r. t.-hoz, ahol esetleg alkalmazást nyerhetnek.

Felvilágosítással szolgál

Akcentijević és Fiksmann
hirdetési és hirdetőirodákhoz
BEOGRAD
Skoplanska u. 18.

ELADÓ

tárcás tengeridaráló erőhajtásra óránként 3-400 gr. teljesítőképességgel. 1 drb egy hengeres és 1 drb kéthengeres vízszivattyút egy és fél colos vízvezetősöveget, idomdarabokat, vízvezető csapokat és gözszelvényeket. 1 drb desztilláló gépet egy filtráló prést 70 cm. átméretű rámmal és transzmissziókkal. Értekezés naponta 11-12-ig Paša Dob novački u. 28. Frankfal Subotica. 9348

Egészséges ideit

boszniai dió

kapható a legolcsóbb napi áron:

Frankopanska ulica 22.

Zopf Henrik-féle raktárban.

Viseljen sok előnye miatt

PALMA
kaucsuk cipő-sarkot és cipőtalpat

Eredeti szegedi édes-nemes

PAPRIKA

50—20—10 és 5 kg-os csomagokban, nagyban és kicsinyben kapható

ILIJA ŠAGI

fűszer- és csemegekereskedésében
SUBOTICA, HUSPIAC

Társat keresek

nagy szerbiai szemalomhoz. — A malom napi teljesítő képessége cca 3 vagon. Szükséges tőke 1.000.000 dinár. Előnyös feltételek. Közelebbi felvilágosítással szolgál **Tasunović, Beograd, Obilićev venac 26.**

**Puha- és keményfa szakmában jártas
perfekt szervező munkaerőt keres**

mielőbbi belépésre külföldi fanagykereskedő cég. Kimerítő ajánlatokat fizetési igények megjelölésével, bizonyítvány másolatokkal — „JUGOSZLAV ÁLLAMPOLGÁR“ jellegre a kiadóhivatal továbbít

NARANC

CITROM
MANDARIN
FÜGE
JÁNOSKENYÉR
ASZALT SZILVA
DIÓ
GESZTENYE

viszonteladásra legolcsóbb napi áron szerezhető be
CZEIZLER KÁROLY
CÉGNÉL — SUBOTICA

Fifi Krem és kölni víz

készíti
PINTÉR FERENC
SZENT JÓZSEF
gyógytár a nagytemplom mellett. Subotica. 6659

MEIN KOCHBUCH,

kiváló német szakácskönyv, összes receptek, kipróbált. Nagyon csinos, színes, színes képekkel. 200 Kéret kapható. Viszonteladóknak nagy engedmény.

KISS GRETHE
Vel.-Bečkerek, Uri-utca 21

Alaposan akar megszabadulni reumájától? már sok ezren gyógyultak meg!

Fájás a csuklóban és tagokban, egyes ízületek megdagadása, elgyomorodott kezek és lábak, szúrás és feszülés egyes testrészekben, még a szemek gyengesége is következménye a reumatikus és köszvényes fájdalmaknak.

Én Önnek egy természet által nyújtott gyógymódot ajánlok!

Nem általános, mindenre jónak mondott, hanem egy, a jószágos any természetnyújtotta gyógyszert

Mindenki ingyen kaphat belőle kipróbálásra.

Így nekem rögtön, én elküldöm Önnek szeremet és annak használati utasítását, teljesen ingyen. Ön hálás lesz nekem írjon a következő címre:

Expedíció Budapest, Opera Gyógyszerház VI. Csoport 99.

Szivógáz motort

10—20 HP és
generátort
15—20 K. W. 220V
voltage 22 periodus
kéres sürgősen megvételre 9403

Stefan Bakša
kocsigyár Batarska u. 97.
Telefon 11—22.
BEOGRAD.

Jan. 1-től
Jan. 3-ig
hétfőtől—
szerdáig

Közö

Ezren egy ellen

1001 kaland 3 részben. Főszerepben: **MACISTE.**
I. rész: A halál torkában, 5 felvonásban.

A

Commercia d. d.

Subotica

mieelőbbi belépésre keres az államnyelvet
szóban és írásban teljesen tudó:

- Főkönyvelőt,
- Gabona-osztály részére önálló vezetőt,
- Fa-osztály részére önálló vezetőt,
- 1 önálló levelezőt,
- 1 önálló pénztárnokot,
- 2 gépirónót,
- 1 segédkönyvelőt,
- 1 faüzletben jártas tisztviselőt,
- ki utazni is tartozik.

A meghirdetett állásokra pályázók, ajánlataikat **ÍRÁSBAN**, fizetési igények megjelölése mellett fenti címre nyujtsák be. Szóbeli ajánkozások nem fogadtnak.

Csakis a szerb-horvát nyelvet tökéletesen bíró pályázók **ÍRÁSBELI** ajánlata vétetik figyelembe. Keresztények előnyben.

SALAMA

prve vrsti
nova roba
posve zrela

dobiya se svuda

I. hr. tvornica salame,
sušena mesa i masti

M. Gavrilović

sinovi d. d.
Petrinja.

VALÓDI
CLUB PAPIR
VALÓDI

Gyári lerakata és főelárusítója

BEDŐ TRAFIK SUBOTICA

Legolcsóbb árak. Szállítás vidékre is utánvétellel
illetőleg a pénz előzetes beküldése ellenében.

Bélyeggyűjtemény eladó!

Különlegességek: Magyar könyvma-
tos bélyeg 1871-ből, eredeti borítékokon.

Megtekinthető a „KURIR” hirdetési irodában
Wilsonova ulica 31. 4659

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetést. Egyekben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy szó 3 K, vastagbetűs és címzés
költségesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 50 K
Apróhirdetéseket felvesz Subotica a kiadóhivatal
Alexandra-utca, Lebach-ház és Schlanger hírlap-
árúda a vasúti park mellett. Vidékre valamennyi
felárunk. Előfizetési díj havonként 30 din, negyedévre 90 din
Kérdőkördésekhez válaszbélyeg mellőkiadás.
Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.

FOGLALKOZÁS

Ápolónő intelligens, szolid
azonnal felvétel. Ajánl-
kozás délután 2—4-ig. —
Schulmann Vilsonova ul.
21. szám. 9464

Házvezetői állást keres
nagyobb gazdaságban vagy
háztartásban 38 éves öz-
vegy, beszél németül, szer-
bül és magyarul. 9478

Két bognár-segéd keres-
tetik azonnali belépésre.
Fejérmál, Malihegyesen. 10

VÉTEL-ELADÁS

5000 drb. mohácsi fekete
kanta és tőrő ocsón el-
adó. Kessler Antal, Bezdán
(Duna). 9442

Eladó egy földtől ház,
alatta végig cementes pince,
nagy kerttel, azonnal be-
költözhető. Sava Tekelija
ulica 61 (Návy-ház). Ér-
deklődni ugyanott. 9443

ÖCSKA és hulladékfémek-
et, vörös és sárgaréz-
érmét, horgonyt és alumí-
niumot legmagasabb ár-
ban veszünk. Goldner
Testvérek Jégsekrengy-
gyár Subotica, Jugoviče-
va-utca 20. Telefon 134.
szám. 6490

Borseprót legmagasabb ár-
ban veszünk. Faja Do-
banovicka ul. 28. 9349

Üzemnagyoobbítás miatt ke-
resek 30—35 HP nyersolaj
motort. Ugyanott egy 18 HP
Benz gyártmányu benzín-
motor eladó. Könnyen ala-
kítható szivószóra. Meg-
ekínthető Horváth Sándor
géplakatosnál Bačko-Pet-
rovoselo. 4749

Műlábak, műkezek,

gyárt, nikkelez
és galvanizál: 9333

gyárt, nikkelez
és galvanizál: 9333

KRAUSZ

VELIKI-BECKSEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

Schönbrunn Subotica,

Pašičeva 5. Telefon 275.

Hengerek csiszolását és rovatkolását

a legmodernebb géppel pontosan és ol-
csón végzi a

Bánáti Hengermalom Részvénytársaság
Veliki Kikinda. 9190

140 korona
száraz felvágatlan tűzifa.
160 korona
aprított tűzifa 100 kg-ként.
Schlanger Miksa Párallel put 179.
(Párhuzamos ul)

Jan. 1-től
Jan. 3-ig
hétfőtől—
szerdáig

Litka

Neptun leánya

drama 5 felvonásban.
Főszereplő: ANITA KELLERMANN.

Subotica kertnegyedben azonnali beköltözésre családi uriház eladó.

A főépületben van három tágas szoba,
üvegezett nagy folyósó, éléskamra, klozett,
kitűnő padlás.
Melléképületben konyha kenyérsütéshez
külön banyakemencével, füstölő, istálló,
disznóól és szénáspadlás, a másik mellék-
épületben egy szobából és konyhából álló
házmesteri lakás, az épület alatt nagy
borospince.
A kövezett udvarban nagy fáskamra,
nyitott kocsiszín, klozett, szivattyus és
esővízes kut, továbbá elkerített tágas
baromfiudvar van.
Az épületek cseréppel fődöttek, minden
helyiségben villanyvilágítás van.
A házhoz tartozó egy hold területű vete-
ményes kertben lugasszőlő és 35 nemes
gyümölcsfa van.
A ház utcai frontja 75 méter, új szabá-
lyozás folytán további 70 méteres utcai
frontot nyer. Az utcai front előtt virá-
gos és cserjés kert van.

Ára 150.000 dinár.

Csak komoly vevőknek szolgál felvilágosítással a
„KURIR” HIRDETÉSI IRODA
Subotica, Wilsonova ulica 31.
Telefon 5—14.

Vadászok!

Vadászfégyver és vadászlőszer
szükségletüket legolcsóbban

BATA V. FIA

Subotica, Aleksandrova u. 7.
vadászfégyver és vadászlőszer
nagykereskedésében szerzethetik be.

JANSEN FILS BELGA FEGYVERGYÁR

gyártmányainak eladása jótállás mellett.

Nagy raktár Bayard Ogris és Sauer
fégyverekben.

ANGOL ÉS NEMET PATRONOK.
Tessék próbavásárlást tenni.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Állatokat preparálunk.
Árjegyzék ingyen.

S. H. S. KIR. LÓPORELADÁS
7904

SPITZER J.

SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ

SUBOTICA
Strosmajerova-u.8
9136